

LIETUVOS PROFESIJUNGOS

Nr. 4 (301) 2013 M. BALANDIS. LEIDŽIAMAS NUO 1989 M. VASARIO. LIETUVOS PROFESINIŲ SĄJUNGŲ KONFEDERACIJOS LEIDINYS WWW.LPSK.LT

Pareigūnų darbo užmokesčio sąskaita valstybė „sutaupė“ beveik milijardą litų

Kas išgelbėtų viduriniąją klasę?

Radviliškio miškų urėdijoje – nauja kolektyvinė sutartis

Atleisk savo šefą, su sveiku pykčiu!

3 »

3 »

7 »

8 »

PROFESINĖS SĄJUNGOS TURĖTŲ IŠNAUDOTI VISUS DARBUOTOJŲ GYNIMO INSTRUMENTUS

Tuo metu, kai senoji Europa gerokai pažengusi į priekį darbo santykių gerinimo srityje, mūsų žmonėms svarbiausia – išsaugoti savo darbo vietą. Tai – vienas ekonominės recesijos padarinių, pristabdęs profesinių sąjungų organizacijų plėtrą ir narių skaičiaus augimą.

Kristina ROZENBERGAIČĖ

Daugėja paslaugų nariams

Užsitęsusi ekonominė recesija įnešė tam tikrų negatyvių pokyčių ir į profesinių sąjungų

nukelta į 4 psl.

Prasidant diskusijai dėl LPSK veiklos prioritetų, narystės tendencijų ir priežasčių, savo šakų patirtimi pasidalinti ir požiūrį šiuo klausimu išsakė Lietuvos valstybės tarnautojų, biudžetinių ir viešųjų įstaigų darbuotojų profesinės sąjungos, Lietuvos geležinkelininkų profesinių sąjungų federacijos, Lietuvos pramonės profesinių sąjungų federacijos, Lietuvos švietimo profesinių sąjungų vadovai.

PO PERMAINŲ VYRIAUSYBĖJE – NAUJI SOCIALINIO DIALOGO VĖJAI MINISTERIJOJE

Lietuvos valstybės tarnautojų, biudžetinių ir viešųjų įstaigų darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkės Irenos Petraitienės (dešinėje) nuomone, Žemės ūkio ministerijoje sparčiai vyksta demokratijos procesai einant socialinio dialogo keliu. Naująja profesinės sąjungos pirminės grupės pirmininke išrinkta ministerijos Protokolo skyriaus vyresnioji specialistė Snieguolė Andruskaitė-Mikalčiūnienė (nuotraukoje kairėje).

Snieguolė ANDRUSKAITĖ-MIKALČIŪNIENĖ
Profesinės sąjungos pirminės grupės pirmininke

Konfliktas išspręstas taikos sutartimi

2013 m. kovo 27 d. įvyko jau trečiasis Žemės ūkio ministerijos darbuotojų profesinės sąjungos pirminės grupės narių susitikimas su ministerijos vadovybe.

Pradėdamas susitikimą ir kviesdamas konstruktyviai diskusijai, žemės ūkio ministras prof. Virgilijus Jukna pasidžiaugė, kad ministerijoje plečiasi profesinės sąjungos atstovų gretos. Ministrui pritarė Lietuvos valstybės tarnautojų, biudžetinių ir viešųjų įstaigų darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkė I. Petraitienė, teigdama, kad Žemės ūkio ministerijoje, pirmojoje iš visų Lietuvos Respublikos ministerijų, sparčiai vyksta demokratijos procesai einant socialinio dialogo keliu.

nukelta į 2 psl.

»»SVARBU««

✓ **KULTŪROS SRITIS – VIS DAR VALSTYBINIO GYVENIMO PARAŠTĖSE**

Aleksandra Leparskienė

LR Kultūros ministerija ir kultūros darbuotojams atstovaujanti profesinės sąjungos planuoja įsteigti bendrą darbo grupę, kuri vertintų ne tik kultūros darbuotojų atlyginimo kėlimo perspektyvas, bet ir su kultūros įstaigomis susijusius įstatymus, teiktų siūlymus, kaip užtikrinti darnią kultūros įstaigų sistemą.

Tokie principiniai sprendimai priimti 2013 m. kovo 29 d. kultūros ministro Šarūno Biručio susitikime su Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos (LPSK) nariais: Lietuvos kultūros darbuotojų konfederacija, Lietuvos paslaugų sferos darbuotojų profesinė sąjunga, Nacionalinė operos ir baletų teatro profesinė sąjunga.

Susirinkusieji apgailestavo, kad iki šiol Lietuvos kultūra nustumta į valstybinio gyvenimo paraštes, jai skiriamas nepakankamas dėmesys, o kultūros darbuotojų atlyginimai – vieni mažiausių šalyje, tačiau tikisi, kad kultūros ministrai Š. Biručiai pavyks sugrąžinti prarastas pozicijas valstybės politikoje.

„Mums džiugu, kad ministras suinteresuotas matyti gyvybingą kultūros žmonių bendruomenę, kuriai rūpi šalies kultūros ateitis“, – sako Lietuvos kultūros darbuotojų profesinių sąjungų pirmininkė Aleksandra Leparskienė. Jos nuomone, kultūros darbuotojai suvokia valstybės finansinę padėtį, tačiau teigia, kad šandien negalima nekreipti dėmesio į tai, kad kultūros srityje dirbančių žmonių atlyginimai – vieni mažiausių šalyje.

„Driestu manyti, kad tarpukariu mūsų valstybė labiau vertino ir globojo savo kultūrą bei žinojo tikrąją kultūros reikšmę valstybėje, gerbė kultūros darbuotojus. Nesiūlau streikuoti, bet kultūros žmonių balsas turi būti girdimas, noriu matyti aktyvesnį jų dalyvavimą kultūros politikos procesuose, nes daugelį metų kultūra iš tiesų buvo pamiršta. Mes visi kartu būsim pirmieji, kurie kultūringai kovosime, kad kultūra atsirastų deramoje vietoje“, – susitikime su kultūros įstaigų atstovais sakė ministras.

Lietuvos paslaugų sferos darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkas A. Posochovas pažymėjo, kad, būdamas Lietuvos Respublikos trišalės tarybos nariu, siekia įkurti kultūros komitetą prie Trišalės tarybos. Tai sulaukė entuziastingo įvairių kultūrai atstovaujantių organizacijų pritarimo. Šiai nuomonei pritarė ir ministras, teigęs, kad prie Trišalės tarybos, šalia kitų komitetų, turi atsirasti ir Kultūros komitetas, kuriame būtų atstovaujama Lietuvos kultūros sričiai.

Susitikime aptarti teisės aktai ir finansinės galimybės kelti kultūros darbuotojų atlyginimus, kultūros įstaigų statuso klausimai, kultūros centrų sistemos kūrimo pasiūlymai ir kt. kultūros įstaigoms rūpimi klausimai.

Susitikime su ministru, be minėtų Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos šakinių profesinių sąjungų, dalyvavo ir jų nariai: Lietuvos rusų dramos teatro, Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių akademijos bibliotekos, Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos, Anykščių rajono Liudvikos ir Stanislovo Didžiulių viešoji bibliotekos, Utenos apskrities ir Panevėžio rajono bibliotekų, Tauragės, Širvintų, Kalvarijų, Rokiškio, Telšių kultūros centrų, Anykščių A. Baranausko ir A. Vienuolio memorialinio muziejaus atstovai, kurie pasirašė Rezoliuciją skirtą Lietuvos Respublikos Seimo Švietimo ir Kultūros komitetui, Lietuvos Respublikos Vyriausybei, Lietuvos savivaldybių asociacijai, Lietuvos finansų ministerijai.

Lietuvos paslaugų sferos darbuotojų profesinės sąjungos informacija

PO PERMAINŲ VYRIAUSYBĖJE – NAUJI SOCIALINIO DIALOGO VĖJAI MINISTERIJOJE

atkelta iš 1 psl.

I. Petraitenė, vadovaudamasi Žemės ūkio ministerijos darbuotojų profesinės sąjungos pirminės grupės posėdžio, vykusio 2013 m. kovo 12 d., protokolu Nr. PR-2, informavo, kad naująją profesinės sąjungos pirminės grupės pirmininke išrinkta ministerijos Protokolo skyriaus vyresnioji specialistė Snieguolė Andruškaitė-Mikalčiūnienė.

Naujoji pirminės grupės vadovė, padėkojusi dabartinei vadovybei už jos priimtą geranorišką sprendimą nutraukti tolesnį teisminį procesą dėl atleidimo iš darbo ir užbaigti jį taikos sutartimi, išsakė savo požiūrį į valstybės tarnybos aktualijas, Valstybės tarnybos įstatymo „skylėtumą ir korėtumą“.

Sieks išsiaiškinti esamą situaciją

Kalbėdama apie tolesnę profesinės sąjungos veiklą ministerijoje, siekiant darbo santykių, karjeros galimybių, darbo užmokesčio, visiems vienodų standartų taikymo užtikrinimo, S. Andruškaitė-Mikalčiūnienė pažymėjo, kad pirmiausia teks bendromis pastangomis, ypač glaudžiai ir abipusiai geranoriškai bendradarbiaujant su Personalo skyriumi, išsiaiškinti esamą situaciją.

Pirmiausias darbas kartu, būtų išnagrinėti vienos, praėjusios Seimo ir Vyriausybės ka-

dencijos 4 metų duomenis, t.y. kiek žmonių atleista kadencijos pradžioje ir kiek priimta naujų žmonių, įsteigta naujų skyrių, departamentų, bei atlikti finansinę šios veiklos analizę.

Susitikimo metu įvardinti faktai, kuomet darbuotojų karjeros šuolis galimas iš turėtos A13 kategorijos į A18 bei, per trumpą laikotarpį, neeilinio vertinimo metu, papildomai suteikiant kvalifikacijos klase, kai tuo metu kitiems valstybės tarnautojams paaukštinimo bent per vieną kategoriją tenka laukti daug metų. Paminėta, kad tokiais atvejais labai norėtusi viešumo ir skaidrumo.

Problema – partiniai ir giminystės ryšiai

Taip pat iškelta ir kita opi problema. Tai – giminystės ir partinių ryšių problema, kai vienas žmogus atleidžiamas iš darbo, o priimamas kitas, neretai susaistytas giminystės ryšiais su tam tikrais asmenimis. Atkreiptas dėmesys ir į sudėtingą situaciją, susijusią su skyrių vedėjais, kurie neretai yra „nuleidžiami iš viršaus“, tuomet, toks vedėjas ar vedėja, užuot vadovavęs skyriui ir kūręs bendrą produktą, tik skyriaus darbuotojams pritaiko savo „mokyamą“ bei sugeba vadovauti tik duodamas komandas „vykdyti“, „vykdymui“.

Susitikimo metu atkreiptas dėmesys į konkretų atvejį, kai darbuotojas tiesioginio vadovo įvertintas labai gerai, o pagal Valstybės tarnybos įstatymo nuostatas, tokiu atveju, jo

veikla turėjo būti vertinama komisijoje. Deja, jo pavardė net neįtraukta į vertinimo komisijai pateiktą vertinamųjų sąrašą, galimai pažeidžiant minėto įstatymo nuostatas.

Bendradarbiaus su kolegomis norvegais

Susitikimo metu informuota, kad 2013 m. kovo 14 d., profesinės sąjungos pirminės grupės pirmininkė S. Andruškaitė-Mikalčiūnienė ir ministerijos Augalininkystės skyriaus vyresnioji specialistė V. Vingrienė, neformaliai susitiko su Norvegijos viešojo sektoriaus darbuotojų profesinės sąjungos atstovais, viešėjusiais Lietuvoje.

Susitikimo metu užmegzti bendradarbiavimo ryšiai, pasidalyta patirtimi bei nutarta ateityje konsultuotis profesinių sąjungų veiklos, socialinio dialogo klausimais.

Vidurinėsios grandies vadovai galimai piktnaudžiauja

Ministerijai pavaldžios institucijos atstovas L. Dieninis konstatavo, kad per 20 metų pakito valstybės tarnybos valdymo metodika, neatsižvelgiama į konstitucinę valdžios sąrangą, į tam tikrą valdžios piramidės struktūrą, valstybės tarnautojų vidurinioji grandis kartais tampa nekontroliuojama.

Pasitaiko atvejų, kai norima net piktybiškai sužlugdyti padalinių darbą, sugalvojamos metodikos ir taip vykdoma niekuo nepagrįsta

veikla. L. Dieninis iškėlė vidurinėsios grandies vadovų „piktnaudžiavimo valdžia“ klausimą, atkreipė dėmesį į Nacionalinės žemės tarnybos problemas, pasiūlė, kad būtų sukurta komisija darbui su profesine sąjunga.

Iškelti klausimai dėl ministerijos struktūros, administravimo sričių paskirstymo, Viešųjų pirkimų skyriaus funkcijų, personalo valdymo, kuris turėtų būti kompiuterizuotas, nes tai vienieta nekompiuterizuota sritis ministerijoje.

Aktualus darbo užmokesčio dydžio atkūrimo klausimas

Susitikime dalyvausi ministerijos kanclerė Dalia Miniataitė atkreipė dėmesį į tai, kad darbo užmokesčio fondas per pastaruosius 4 metus nepadidėjo, o tik sumažėjo, ir pasiūlė Valstybės tarnautojų, biudžetinių ir viešųjų įstaigų darbuotojų profesinei sąjungai atkreipti Vyriausybės dėmesį į tai, kad būtų atkurtas darbo užmokesčio bazinis dydis, koks buvo iki krizės. I. Petraitenė informavo, kad šis klausimas jau svarstomas su finansų ministru R. Šadžiumi.

Tikimės, kad visi neabejingi bendram mūsų visų darbui ir gerovei, ne tik išsakytų esamas problemas, bet ir teiktų pasiūlymus tas problemas sprendžiant. Visus kviečiame eiti dialogo keliu, nes tokiu keliu einant nėra nei laimėtojų nei pralaimėtojų, nėra priešpriešos elemento, o dialogas vyksta tik tada, kai tikrai vieni į kitus įsiklausome.

DARBO GINČŲ KOMISIJŲ VEIKLA ĮGAUNA PAGREITĮ

Sprendimas darbo ginčų nagrinėjimą perduoti prie Valstybinės darbo inspekcijos (VDI) teritorinių skyrių įsteigtoms darbo ginčų komisijoms – pasiteisino. Per tris šių metų mėnesius, darbo ginčų komisijos gavo 1,3 tūkst. prašymų išspręsti darbuotojų ir darbdavių nesutarimus. Išnagrinėta beveik 800 darbo bylų, daugelyje jų kelti reikalavimai patenkinti visiškai arba iš dalies, arba jos baigėsi taikos sutartimis.

„Tiek darbdaviams, tiek darbuotojams šitaip spręsti nesutarimus gerokai patogiau nei teisme – mažiau formalumų, paslaugą valstybė teikia nemokamai, o byla turi būti išspręsta ne ilgiau kaip per vieną mėnesį. Be to, komisijos dirba trišaliu principu – sprendimus bendru

sutarimu priima darbo inspektorius, darbdavys ir darbuotojų atstovai. Tokia sistema leidžia komisijai dirbti skaidriai ir efektyviai, išvengiant bet kokio šališkumo“, – teigia Lietuvos Respublikos vyriausiasis valstybinis darbo inspektorius Vilius Mačiulaitis.

Jis pabrėžia, kad vienas svarbiausių darbo ginčų komisijų tikslų – sutaikinti šalis ir pasiekti geranoriško bei greito išpareigojimų įvykdymo.

Didžioji darbo ginčų dalis – beveik 90 procentų – dėl neišmokėto darbo užmokesčio, uždelsto galutinio atsiskaitymo, neapmokėto viršvalandinio ar darbo naktį, švenčių ir poilsio dienomis. Darbuotojai kreipiasi ginčydamiesi darbdavio skirtą drausminę nuobaudą, darb-

daviai – dėl darbuotojo padarytos materialinės žalos atlyginimo.

„Pasitaiko atvejų, kai atsisakoma nagrinėti darbo bylą, dažniausia to priežastis – šalių susitarimas dar iki darbo ginčų komisijos posėdžio. Retais atvejais byla nenagrinėjama, nes joje keliama reikalavimai nėra darbo ginčų komisijos kompetencija, pavyzdžiui, prašoma išspręsti nesutarimą dėl darbo santykių nutraukimo ar grąžinimo į pareigas. Tokios bylos, kaip ir anksčiau, nagrinėjamos tik teismuose“, – sako VDI vadovas.

Primintina, kad darbo ginčų komisijos nagrinėja darbuotojų ir darbdavių nesutarimus dėl neišmokėto darbo užmokesčio, neatlygin-

tos materialinės žalos, paskirtos drausminės nuobaudos, nesuteiktų atostogų ir pan. Kreipiantis į komisiją reikia pateikti išsamiai situaciją apibūdinantį nustatytos formos prašymą, kuriame nurodoma darbo ginčo esmė, t.y. priežastis, dėl kurios kilo nesutarimas, visos aplinkybės, galinčios nulemti darbo ginčo nagrinėjimo eigą ir sprendimą, kontaktai asmenų, prireikus galėsiančių patvirtinti prašyme išdėstytus faktus. Taip pat reikėtų pateikti ir turimus dokumentus, susijusius su darbo ginčo dalyku. Prašymus išnagrinėti darbo ginčą galima pateikti bet kuriame teritoriniame VDI skyriuje – esant reikalui jis bus persiųstas reikiamai darbo ginčų komisijai.

Lietuvoje šiuo metu veikia 13 darbo ginčų komisijų.

DARBO GINČŲ KOMISIJOS SPRENDIMŲ APŽVALGA, 2013-01-01–2013-02-28

Darbo ginčų komisija	Paskirta bylų	Išnagrinėta bylų	Prašymas tenkintas	Prašymas tenkintas iš dalies	Prašymas netenkintas	Patvirtinta taikos sutartis	Atsisakyta nagrinėti	Persiųsta
Vilniaus 1	65	26	17	2	2	3	2	-
Vilniaus 2	87	42	8	-	4	24	6	-
Vilniaus 3	87	41	14	15	3	6	3	-
Vilniaus 4	85	39	28	1	3	2	5	-
Kauno 1	43	27	9	3	3	4	8	-
Kauno 2	43	23	7	9	4	2	1	-
Kauno 3	49	24	4	7	3	2	7	1
Klaipėdos 1	70	47	10	9	2	4	22	-
Klaipėdos 2	63	38	13	14	-	-	9	2
Šiaulių	28	14	2	1	-	7	4	-
Panevėžio	50	34	17	10	-	3	2	2
Alytaus	52	27	20	1	2	3	1	-
Telšių	20	14	7	-	3	4	-	-
Viso:	742	396	156	72	29	64	70	5

Darbo bylų, nagrinėtų nuo 2013 m. sausio 1 d. iki 2013 m. vasario 28 d., rezultatų apibendrinimas:

- Išnagrinėta 53 proc. per du mėnesius gautų bylų;
- 40 proc. atvejų ieškovo prašymas – tenkintas. Įvertintina ta aplinkybė, kad 70 atvejų prašy-

mai atsiimti (prevencinis darbo ginčų komisijų veikimo pobūdis, kada preziumuojama, jog šalis susitarė iki posėdžio);

- 41 proc. atvejų pasiektas taikos susitarimas;
- 19 proc. atvejų ieškovo prašymas netenkintas.

VDI informacija

PAREIGŪNŲ DARBO UŽMOKESČIO SĄSKAITA VALSTYBĖ „SUTAUPĖ“ BEVEIK MILIJARDĄ LITŲ

„Siekiami priimti bendrą visiems pareigūnams statutą, kuriame ir būtų numatyta bendra darbo užmokesčio tvarka. Šiuo metu kiekviena tarnyba turi savo statutą. O gairės – tik hipotetinės, nematau, kad artimiausiu metu jos duotų kokios nors apčiuopiamos naudos“, – sako Loreta Šoščėkienė.

LR vidaus reikalų ministerija praneša, kad priimtas sprendimas, įpareigojantis didinti atlyginimus žemesnių grandžių pareigūnams. Esą nuspręsta vidutiniškai 10 proc. didinti pareigūnų algas žemiausios ir vidurinės grandžių pareigūnams. Tai numatyta kovo 28 d. Seimo nutarimu patvirtintose Statutinių valstybės tarnautojų tarnybos, socialinių garantijų ir darbo apmokėjimo tobulinimo gairėse.

Statutinių pareigūnų interesams atstovaujanti profesinės sąjungos skeptiškažiūri į tokius skambius pareiškimus, nes jų nuomone, priimtas dokumentas visiškai nereiškia, kad darbo užmokesčiai bus padidinti.

„Siekiami priimti bendrą visiems pareigūnams statutą, kuriame ir būtų numatyta

bendra darbo užmokesčio tvarka. Šiuo metu kiekviena tarnyba turi savo statutą. O gairės – tik hipotetinės, nematau, kad artimiausiu metu jos duotų kokios nors apčiuopiamos naudos“, – sako Lietuvos teisėsaugos pareigūnų federacijos pirmininkė Loreta Šoščėkienė.

Pagrindinė mintis, kad darbo apmokėjimas turi būti reglamentuotas vienodai, tačiau atsiranda ir papildomas sakiniukas, kad „specialiuose teisės aktuose statutiniams valstybės tarnautojams gali būti nustatytas papildomas darbo apmokėjimas“.

Profesinių sąjungų atstovams ne visiškai aišku, kas realiai slipi po šia nuostata, ir ar tai nesudarys prielaidų kiekvienai tarnybai „paklodę tempti į savo pusę“, kaip kad yra dabar.

Vidaus reikalų ministras Dailis Alfonsas Barakauskas pabrėžia, kad Seimo patvirtintos gairės yra politinis sprendimas, įpareigojantis padidinti apmokėjimą tiems pareigūnams, kurie gauna mažiausius atlyginimus. Šis dokumentas taip pat įpareigoja suvienodinti apmokėjimą už darbą – jame nurodyta, jog apmokėjimas statutiniams valstybės tarnautojams turi būti reglamentuojamas vienodai, o specializuoti teisės aktai turi nustatyti tik atskirų statutinių valstybės tarnautojų tarnybos ypatumus.

„Šiuo metu susidariusi situacija, kai dėl didesnių atlyginimų ir geresnių socialinių garantijų pareigūnai pereina į kitas tarnybas, yra netoleruotina. Apmokėjimo už darbą statutiniams pareigūnams suvienodinimas panaikins

šią problemą ir padidins tarnybos statutinėse įstaigose patrauklumą“, – pažymi vidaus reikalų ministras D. A. Barakauskas.

VRM teigimu, Vyriausybė iki gruodžio 1 d. turėtų parengti statutinių valstybės tarnautojų tarnybą, socialines garantijas ir darbo apmokėjimą reglamentuojančio įstatymo projektą.

Loreta Šoščėkienė mano, kad sparčiausiai įgyvendinamas sprendimas, kuris galėtų atnešti realią naudą visiems pareigūnams, tai – bazinio algos dydžio sugrąžinimas į lygį iki krizės.

2013 m. balandžio 16 d., Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos pirmininkas Artūras Černiauskas, Lietuvos teisėsaugos pareigūnų federacijos pirmininkė Loreta Šoščėkienė, jos pavaduotojas Robertas Pranckūnas bei Lietuvos valstybės tarnautojų, biudžetinių ir viešųjų įstaigų darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkė pavaduotoja Rima Kisieliene ir Gemas Durneika, susitiko su Lietuvos Respublikos finansų ministru Rimantu Šadžiumi. Susitikimo metu aptartas labai svarbus visiems valstybės tarnautojams pareiginės algos bazinio dydžio, o biudžetinio sektoriaus darbuotojams – bazinės mėnesio algos atstatymo klausimas.

Nuo 2009 metų, valstybės tarnautojams bazinis dydis mažintas du kartus, tad šiuo metu siekia 450 litų. Be to, sumažinti darbo užmokesčio koeficientai ir priedai už kvalifikacijos klases. Biudžetinio sektoriaus darbuotojams, bazinė mėnesio alga per tą patį laikotarpį sumažinta nuo 128 iki 122 litų.

Susitikimo metu aptartos galimybės atstatyti valstybės tarnautojų pareiginės algos bazinį dydį, sumažintus pareigūnų algų koeficientus ir priedus už kvalifikacijos klases.

Pasak L. Šoščėkienės, susitikimas suteikė optimistiškai, sutarta, kad atlikus išsamius pasikeičiamus ir įvertinus valstybės tarnyboje dirbančių žmonių lūkesčius, bus tariamasi dėl konkrečių skaičių ir sumažintų dydžių atstatymo terminų.

Lietuvos teisėsaugos pareigūnų federacija ne kartą kreipėsi į Lietuvos Respublikos Seimą ir Lietuvos Respublikos Vyriausybę dėl bazinio dydžio atstatymo, kuris ekonominės krizės laikotarpiu sumažintas du kartus. 2008 m. gruodžio 19 d. priimtas įstatymas, nustatantis, jog bazinis dydis 2009 m. yra 475 litų, o 2009 m. liepos 17 d. priimtas pastarojo įstatymo pakeitimas, kuriuo patvirtintas dar labiau sumažintas bazinis dydis – 450 litų.

„Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenimis (įstatymo projekto Nr. 12-1532-02 Derinimo pažyma), grąžinus bazinį dydį į iki 2008 m. gruodžio 31 d. galiojusį dydį, t.y. 490 Lt, iš valstybės ir savivaldybių biudžetų reikėtų per 200 mln. litų per metus (su socialinio draudimo įmokomis), tai reiškia, kad pareigūnų darbo užmokesčio sąskaita, valstybė 2009–2013 m. laikotarpiu sutaupė apie 900 mln. litų“, – sako Lietuvos teisėsaugos federacijos teisininkė Simona Žadeikytė.

KAS IŠGELBĖTŲ VIDURINIAJĄ KLASĘ?

Panašu, kad viduriniajai klasei priskirti Lietuvos gyventojai migruoja dviem kryptimis: skurdo ribos link arba – iš Lietuvos. Ar įmanoma pakeisti šią tendenciją?

Vidurinioji klasė – arčiau skurdo.

Vidurinioji klasė, paprastai laikoma stabilios ir stiprios ekonomikos garantu, Lietuvoje nebeužpildo prarajos tarp skurstančiųjų ir turtingųjų, nes darosi tiesiog per menka.

Jeigu vidutinės gyventojų pajamos kiek ir paauga, tą padidėjimą „suvalgo“ kylančios kainos. Per 2012 m. vidutinis bruto mėnesinis atlyginimas privačiame sektoriuje padidėjo 2,9 proc. Metinė infliacija 2012 m. sausį, palyginti su 2011 m. sausiu – 3,2 proc.

Socialinių mokslų daktaras, Vilniaus universiteto docentas, visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų centro „Vilmorus“ direktorius Vladas Gaidys nesutinka su teze, kad Lietuvoje vidurinėsios klasės nėra, bet pritaria, jog ji – labai skurdi.

„Mano požiūriu, vidurinioji klasė – tai specialistai, kurie gyvena iš savo darbo, turi lėšų ne tik užmokėti už maistą, būstą, bet ir kultūros renginiams, atostogoms, vaikų išsilavinimui. Be to, tai ne tik ekonominė, bet ir psichologinė kategorija. Tai aktyvūs žmonės, kurie dalyvauja demokratijos procesuose, rinkimuose, daro įtaką. Jiems paprastai priskiriami mokytojai, gydytojai, valstybės tarnautojai, verslininkai, taip pat ir šeimos verslo atstovai. Tai ši kategorija žmonių – mokytojų, valstybės tarnautojų, gydytojų – Lietuvoje tikrai yra, tik jie skurdūs. Taip ir sakyčiau: turime vidurinioją klasę, tik labai skurdžią“, – teigė docentas V. Gaidys.

Sociologui pritaria ir Seimo narė, Darbo partijos atstovė Virginija Baltraitienė. „Lietuvoje yra šokia tokia vidurinioji klasė, bet labai silpna, ir labai sparčiai nykstanti. Vidurinioji klasė – tai žmonės, kurie bent jau vidutinį darbo užmokesčių gauna. Tačiau darbų mažėja, žmonės arba išvažiuoja į užsienį arba lieka

bedarbiai, arba pereina į kitus, mažiau apmokamus, darbus. Taip žmonės iš vidurinėsios klasės „nukrenta“ į nepasiturinčiųjų. Didėja atskirtis tarp turtingųjų ir tų, kurie gauna labai mažas pajamas“, – sakė V. Baltraitienė.

Ko galima imtis?

Vienas gana efektyvių būdų kiek praplėsti vidurinioją klasę, socialinių mokslų daktaro V. Gaidžio įsitikinimu, būtų šeimos verslo skatinimas.

„Lietuvoje, manau, turėtų būti mažiau reglamentavimo šioje srityje. Tik turtinga šalis gali turėti sudėtingą reglamentavimo sistemą. Tokių verslų išplėtimas galėtų padidinti viduriniųjų sluoksnį. Kitas dalykas, kad dėl tam tikrų aplinkybių Lietuvoje susiklostė situacija, kai labai gerbiamas stambusis verslas. Jis, žinoma, efektyvesnis, negu smulkusis, juk bandelių kepyklėlė yra mažiau efektyvi nei bandelių fabrikas. Tačiau kai vienas pastatas – prekybos centras – atstoja kokią porą šimtų verslo savininkų, tos vidurinės klasės atstovai, vietoje to, kad savo bandeles keptų, kažkam tarnauja arba išvažiuoja. Tai, kad smulkiųjų verslininkų būtų daugiau, priklauso nuo valstybės“, – kalbėjo V. Gaidys.

V. Baltraitienės požiūriu, norint stiprinti vidurinioją klasę, reikia, kad daugėtų įvairių sričių kvalifikuotų specialistų.

„Vidurinioją klasę išgelbėti gali atlyginimų padidinimas, darbo vietų kvalifikuotai darbo jėgai kūrimas, kad ji neišvažiuotų į užsienį. Žinoma, vienareikšmiškai sakyti, kad padidinus atlyginimus iš karto atsirastų toji vidurinioji klasė, negalima. Ta sistema sužlugdyta per daug metų, ir per metus ar du jos neatstatysi“, – mano Seimo narė.

Mokesčiai ir solidarumas

Darbo partijos narė V. Baltraitienė netruksta kritikos ir neišbaigtiems sprendimams padidinus minimalią mėnesinę algą (MMA).

Jos teigimu, reikia rūpintis, kad algos didėtų kvalifikuotiems darbuotojams, o ne tik jokios kvalifikacijos neturintiesiems.

„Manau, kad turėtume grįžti prie normalaus darbo užmokesčio dirbantiems ir biudžetinėse įstaigose, nes dabar prie skurdo ribos palikome kultūros darbuotojus, bibliotekininkus, darželių auklėtojus. Padidinus MMA, būtina peržiūrėti biudžetą ir darbo mokesčių fondą savivaldybėms, padidinti atlyginimus tiems, kurie turi kvalifikaciją, o dabar gauna tik 50 litų daugiau nei minimali alga ar netgi tokią pačią. Padidiname atlyginimą visiškai nekvalifikuotai darbo jėgai, o tiems, kurie turi stažą, aukštesnius išsilavinimus, moka dirbti kompiuterinėmis programomis, atlyginimas nepadidėjo arba jie turi eiti neapmokamų atostogų, kad įstaigai užtektų mokesčių fondo“, – apie kitą geros iniciatyvos pusę kalbėjo „darbietė“.

Ir V. Gaidys, ir V. Baltraitienė netiki, kad progresiniai mokesčiai būtų panacėja mažinant socialinę atskirtį. „Žinoma, priklausytų, kokia būtų tų progresinių mokesčių formulė: vienomis aplinkybėmis tai pridarytų tik žalą, kitomis galbūt kažkiek ir naudą atneštų. Tačiau man atrodo, kad svarbiausias momentas yra solidarumo. Tai yra, jeigu visuomenei sunku, tuomet ir Seimo nariai, prezidentai atsisako tam tikrų privilegijų. Tai neįkainojamas dalykas solidarumo prasme“, – sakė docentas V. Gaidys.

2012 m. rugsėjo mėnesio Lietuvos statistikos departamento duomenimis, skurdo rizikos lygis 2011 m. Lietuvoje siekė 20 proc. Palyginti su 2010 m., jis sumažėjo 0,2 procentinio punkto. 2011 m. apie 660 tūkst. šalies gyventojų gyveno žemiau skurdo rizikos ribos.

Skurdo rizikos riba 2011 m. buvo 691 litas per mėnesį vienam gyvenančiam asmeniui ir 1 tūkst. 452 litai šeimai, susidedančiai iš dviejų suaugusių asmenų ir dviejų vaikų iki 14 metų amžiaus. Palyginti su 2010 m., dėl gyventojų disponuojamųjų pajamų mažėjimo, skurdo rizikos riba sumažėjo 1,4 proc. Tai turėjo įtakos skurdo rizikos lygio sumažėjimui.

Pagal namų ūkio sudėtį atsiderinti skurde

dažniausiai rizikuoja asmenys, gyvenantys namų ūkiuose, kuriuos sudaro vienas suaugęs asmuo ir išlaikomi vaikai (skurdo rizikos lygis – 42,4 proc.), taip pat du suaugę asmenys su trimis ar daugiau vaikų (33,1 proc.) ir vieni gyvenantys asmenys (26,9 proc.).

Skurdo rizikos gylys 2011 m. buvo 28,7 proc. Tai reiškia, kad žemiau skurdo rizikos ribos esančių asmenų disponuojamosios pajamos buvo vidutiniškai 28,7 proc. mažesnės už skurdo rizikos ribą. Palyginti su 2010 m., skurdo rizikos gylys sumažėjo 4 procentiniais punktais.

Latvijoje skurdo rizikoje 2011 m. gyveno 19,3 proc., Estijoje – 17,5 proc. gyventojų. Palyginti su 2010 m., Latvijoje skurdo rizikos lygis sumažėjo 2, Estijoje – padidėjo 1,7 procentinio punkto.

Minimali mėnesinė alga Lietuvoje dabar yra 1000 litų neatskaičius mokesčių.

Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokeskis šalies ūkyje (be individualių įmonių) ketvirtąjį 2012 m. ketvirtį sudarė 2 tūkst. 232 litus, valstybės ir privačiame sektoriuose – atitinkamai 2 tūkst. 386,1 ir 2 tūkst. 140,2 lito.

Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokeskis ketvirtąjį 2012 m. ketvirtį, palyginti su ketvirtuoju 2011 m. ketvirtį padidėjo: šalies ūkyje ir valstybės sektoriuje po 2,6 proc., privačiame sektoriuje – 2,9 proc.

Rūta Grigolytė, LRT.lt

PROFESINĖS SĄJUNGOS TURĖTŲ IŠNAUDOTI VISUS DARBUOTOJŲ

atkelta iš 1 psl.

organizacijų gyvenimą.

„Labai rimtai reikėtų pamąstyti ir rimtų veiksmų imtis organizacijų stambinimo klausimu, nes kol kas, šis procesas labai vangus“, - 2013 m. balandžio 15 d. vykusiam Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos (LPSK) tarybos posėdyje sakė LPSK pirmininkas Artūras Černiauskas.

LPSK vadovo nuomone, konsultacijos dėl šakinių organizacijų jungimo su gimininomis šakomis – išeitis iš susidariusios situacijos, nes tai skatintų ne tik finansinį šakos stabilumą, bet ir kokybiškesnes funkcijas bei tikslingesnę profesinių sąjungų veiklą. Kelios skirtingos profesinės sąjungos silpnina įmonės ar organizacijos darbuotojo gynimo pozicijas, nes tokiais atvejais vyksta trintis tarp esamų profesinių sąjungų, o ne konkrečių ir darbuotojams aktualių problemų sprendimas.

Priminęs šakų apklausos rezultatus dėl lėšų skirstymo, vadovas paragino dėmesį koncentruoti į šakos veiklą ir atliekamas funkcijas, kad darbuotojų laisvalaikio organizavimas ir pašalpų skyrimas netaptų pagrindine šakos veikla: „Žmonės tai mato, ir, arba išstoja iš profesinės sąjungos, arba pasidomėję jos veikla, net nemėgina įstoti.“

Tarybos nariams priminti dar praėjusiais metais, posėdžio metu įvardinti prioritetai-rekomendacijos – didinti nario mokesčių šakoms; konsultuotis dėl šakinių organizacijų jungimo; keisti įstatus, nustatant tiesioginę narystę į šaką; jungti pirmines, vienodo profilio organizacijas bei keisti regioninių organizacijų nario mokesčio mokėjimo tvarką ir aptarė, kaip sekasi juos vykdyti.

Pateikęs narystės skaičius, pirmininkas įvertino objektyvias mažėjimo priežastis, tai – migracija ir nedarbas. Tačiau vertinat priimtų šakose dirbti etatinių žmonių skaičių (lyginant su praėjusiais metais, kai dirbo 77 etatiniai darbuotojai, o šiais metais 86), džiugu tikėtis, jog bus atliekama daugiau funkcijų ir veikla aktyvės, tai, matyt, turėtų daryti įtaką ir narystės didėjimui.

Problema – žmonių abejingumas

„Narystės mažėjimui didelės įtakos padarė energetikos sektoriaus įmonių skaldymas, tuo metu subyrėjo daug pirminių organizacijų. Reikia paminėti, jog yra dar viena labai svarbi problema, ją galima įvardinti, kaip apimančią visą šalį, tai – žmonių abejingumas, nes dažniausiai laukiama, kol išskylančias problemas išspręs kažkas kitas“, - sakė Lietuvos pramonės profesinių sąjungų federacijos pirmininkas Juozas Neverauskas.

Vadovo nuomone, kiekviena šaka objektyviai turėtų įvertinti savo veiklą ir imtis tinkamiausių priemonių, kad ne tik išsaugotų esamus narius, bet ir skatintų jų daugėjimą.

LP primena, jog tai vienos pirmųjų profesinių sąjungų, kai sujungtos dvi šakos tapo viena – Lietuvos chemijos pramonės darbuotojų profesinių sąjungų federacija ir Lietuvos energetikos darbuotojų profesinių sąjungų federacija įkūrė Lietuvos pramonės profesinių sąjungų federaciją.

Jei nėra vedlio, veikla nevyksta

„Šakoje mėginame keisti profesinės sąjungos sąvokos vertinimą, ji turėtų būti suvokiama, kaip atstovavimo darbuotojams sistema, nes šiuo metu didelis dėmesys suteikiamas lyderiui, paskui kurį visi eina, o jei nėra vedlio, tai ir veikla nevyksta“, - kalbėjo Lietuvos švie-

timo profesinių sąjungų pirmininko pavaduotojas Romas Turonis. – Ši požiūrį reikėtų keisti akcentuojant, jog profesinės sąjungos apima daugiau funkcijų nei reikalavimai ir protesto akcijos. Profesinės sąjungos gali išnaudoti ir kitas įstatymais suteiktas galias: gauti reikiamą informaciją, derėtis, kontroliuoti įstatymų vykdymą, teikti siūlymus. Žmonės turi išmokti naudotis ir šiais instrumentais. Svarbu imtis veiklos, o ne verkšlenti ir skūstis“.

Romas Turonis paminėjo, jog ne vien Lietuvos profesinės sąjungos turi sunkumų, su panašiomis problemomis susiduria Latvijos, Estijos, Vokietijos ir daugelio kitų šalių profesinės sąjungos.

Švietimo profesinė sąjunga išnaudoja kiekvieną galimybę susitikti su savo nariais darbo teisės klausimais, svarbu kalbėtis, diskutuoti, ieškoti ir rasti optimaliausius išskylančių problemų sprendimus. Labai svarbi informacijos sklaida, todėl sekasi išlaikyti esamą narystę ir pritraukti naujų narių. Tai – sunkus, bet labai įdomus darbas.

Stiprintų informacijos sklaidą

Pasak Irenos Petraitienės, Lietuvos valstybės tarnautojų, biudžetinių ir viešųjų įstaigų darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkės, daugelio supratimu, kurti profesines sąjungas valstybės tarnyboje – paprasta, tačiau realiai, tai labai sunkus darbas, o ir problemos, su kuriomis susiduriame labai panašios. Sudėtinga kurti profesines sąjungas ministerijų lygmeniu, nes žmonės baiminasi, jog bus atleisti iš darbo.

Be to, Irena Petraitienė akcentavo, jog profesinėms sąjungoms reikia naujesnių ir patrauklesnių idėjų: „Stodamas į profesinę sąjungą, žmogus sutinka mokėti nario mokesčių, todėl tikisi gauti paslaugą, o pasirašius kolektyvinę sutartį ginami visi įmonės darbuotojai. Tad rezultatas toks, jog mes rūpinamės visais žmonėmis ir, žinoma, nemokamai. Kolektyvinėje sutartyje galima įtraukti vienintelį saugiklį, jog profesinės sąjungos nario, be darbuotojų gynėjų sutikimo negalima atleisti, o atleidus, pasitelkus teisminius kelius, žmogų grąžinti į darbo vietą. Tai stipriausias motyvas išskiriančias profesinės sąjungos narį iš kitų darbuotojų“.

Pirmininkė paminėjo ir neigiamą valdančiųjų poziciją profesinių sąjungų, kaip dirbančiųjų gynėjų, atžvilgiu. Ypatingai tai buvo jaučiama praėjusios kadencijos metu. Ji pateikė pavyzdį, kad Norvegijos Premjeras, sužinojęs jog „Ryanair“ avialinijų darbuotojų teisės ne tik negerbiamos, bet ir pažeidžiamos, atsisakė naudotis šios įmonės paslaugomis. – Nemanau, kad tokia situacija įmanoma mūsų šalyje, - įsitikinusi Irena Petraitienė.

Tuo metu, kai senoji Europa darbo santykių gerinimo srityje gerokai pažengusi į priekį, didžiausia užduotis mūsų žmonėms – išsaugoti savo darbo vietą.

Pirmininkės nuomone, Lietuvoje esančios nepriėjusios nedidelės profesinių sąjungų organizacijos, dažniau trukdo siekiant bendrų tikslų, todėl daugeliu atžvilgiu reikėtų keisti darbo kodeksą, kad profesinė sąjunga taptų patraukli, stiprinti informacijos sklaidą. „Narystė organizacijoje svyruoja, ne visi žmonės yra apsisprendę, keičiasi situacijos darbo vietose, tačiau labai svarbu tiksliniai pokalbiai su žmonėmis“.

Apdraudė dėl atsakomybės už tretiesiems asmenims padarytą žalą

„Žmonės priversti skrupulingai skaičiuoti išlaidas, todėl labai svarbu, kiek sugebame sutarti su darbdaviais dėl didesnio darbo užmokesčio ir, žinoma, šalia dirbančios vienodo profilio profesinės sąjungos, kurios ne tik nepadedą, bet dažnai ir supainioja žmones, todėl jie apskritai nebepastebi mūsų organizacijos“, - savo nuomonę išsakė Lietuvos geležinkelininkų profesinių sąjungų federacijos pirmininkas Vilius Ligeika.

Lietuvos geležinkelininkų profesinių sąjungų federacijos pirmininkas pasidžiaugė, kad po ilgų derybų su draudimo kompanija „Ergo Lietuva“ sudaryta sutartis, kuria darbuotojai apdraudžiami, dėl atsakomybės padarytos žalos trečiam asmeniui. Lietuvoje tokios sutarties analogų nėra. Pradžioje požiūris buvo gan skeptiškas, tačiau, kai žmonės pajautė draudimo naudą, narystė ėmė didėti. Organizacijos vadovas šią sutartį vertina kaip didžiausią profesinės sąjungos laimėjimą.

„Labai svarbu, jog visuomet randame laiko bendrauti su savo nariais ir jei yra galimybė, išskylančios problemos sprendžiamos iš karto“, - sako V. Ligeika.

Diskusijų metu, dažnai geru žodžiu paminėtas „Socialinio dialogo stiprinimas Lietuvos regionuose“ projektas, nes jo metu ne tik mokomasi, sklaidžiama informacija nariams, bet ir puiki proga susitikti su žmonėmis, kalbėtis, aiškinti.

Diskusijų metu, dažnai geru žodžiu paminėtas „Socialinio dialogo stiprinimas Lietuvos regionuose“ projektas, nes jo metu ne tik mokomasi, sklaidžiama informacija nariams, bet ir puiki proga susitikti su žmonėmis, kalbėtis, aiškinti.

Diskusijų metu, dažnai geru žodžiu paminėtas „Socialinio dialogo stiprinimas Lietuvos regionuose“ projektas, nes jo metu ne tik mokomasi, sklaidžiama informacija nariams, bet ir puiki proga susitikti su žmonėmis, kalbėtis, aiškinti.

Bedravimas su nariais – labai svarbus

Janinos Matuizienės, LPSK generalinė sekretorės nuomone, galime džiaugtis, kad įvertinus visus trukdžius ir kliūtis, pavyko išsaugoti didžiausią Lietuvos konfederaciją. Žinoma, būtina keistis ir tobulėti, gerinti veiklas ir teikiamų paslaugų kokybę, nepatingėti rengti išvykas, kurių metu vyktų susitikimai su savo nariais.

Vienoms šakoms sekasi geriau, kitoms prasčiau, bet darbas turi būti tęsiamas, reikia siekti žinių, plėsti akiratį.

„Sutinku, kad profesinėms sąjungoms reikia daug viešumo, todėl dalyvaukime televizijos ir radijo laidose. Kai žmonės ne tik tikės, bet ir žinos, kad profesinės sąjungos gali padėti, o tai yra kiekvieno iš mūsų darbas, tai taps vienu iš būdų keičiant visuomenės požiūrį“, - sakė J. Matuizienė.

Prioritetas – užimtumo didinimas

LPSK posėdyje dalyvavo LR Ministras Pirmininkas Algirdas Butkevičius ir LR Vyriausybės atstovai: Algimanta Pabedinskienė, LR socialinės apsaugos ir darbo ministrė; Rimantas Šadžius, LR finansų ministras; Audrius Bitinas, Socialinės apsaugos ir darbo

Juozas Adomaitis, Jonavos profesinių sąjungų susivienijimo pirmininkas pavaduotojas ir Inga Ruginiene, Lietuvos miško ir miško pramonės darbuotojų profesinių sąjungų federacijos pirmininkė pavaduotoja.

viceministras. Aptartas Vyriausybės veiklos prioritetų įgyvendinimas skatinant ekonomikos augimą ir užimtumą, atsakyta į gausius LPSK tarybos dalyvių klausimus.

ISPRAUSTI RĖMUOSE

„Norvegijos Premjeras, sužinojęs jog „Ryanair“ avialinijų darbuotojų teisės ne tik negerbiamos, bet ir pažeidžiamos, atsisakė naudotis šios įmonės paslaugomis. Ar įmanoma tokia situacija mūsų šalyje?“

Algimanta Pabedinskienė, LR socialinės apsaugos ir darbo ministrė, aptarė svarbiausią darbų prioritetą – užimtumo didinimą: „Šiuo klausimu dirba suformuota darbo grupė, ruošianti strategines gaires didinant užimtumą. Didelis dėmesys skiriamas jaunimo užimtumui, todėl prie darbo grupės suformuota jaunųjų verslininkų taryba. Birželio pabaigoje ši programa bus pavišinta, kad visuomenė šiuo klausimu taip pat būtų informuota“.

LR socialinės apsaugos ir darbo ministrė paminėjo, jog aktyvinama Lietuvos darbo biržų veikla, kad jų atliekamos funkcijos atitiktų šiandienos situaciją ir žmonių poreikius.

Kontrabandininkams – žiaurios priemonės

Premjeras Algirdas Butkevičius akcentavo, jog pirmieji dokumentai pasieksiantys LR Seimą – energetika, jos strategija, šilumos ūkio pertvarka ir kainų sureguliuojimas.

Šešėlinės ekonomikos mastus šalyje, Premjeras pavadino katastrofiniais, ypač išskirdamas cigarečių kontrabandą: „Reikia pripažinti, kad cigarečių kontrabanda, žinant tam tikrus skaičius, – tiesiog baisi“, - LPSK tarybos nariams sakė Ministras Pirmininkas.

Pokalbio metu, konkrečios informacijos ir skaičių Premjeras neatskleidė. „Informacijai, kurią dabar pradėjome valdyti – manau, bus pritaikytos įvairiapusės žiaurios priemonės, nes to, kas dedasi, toliau leisti tikrai negalime“, - neabejojo A. Butkevičius.

Premjeras paminėjo, jog į aukštąsias ir profesines mokyklas studentai bus priimami pagal valstybės poreikį, nes reikia nustoti ruošti specialistus, kurie tęsia karjerą ne Lietuvoje, o kitose šalyse.

Iš profesinių sąjungų tikisi geranoriškumo

Finansų ministras Rimantas Šadžius akcentavo, jog jo vadovaujamos institucijos prioritetas – ekonomikos judėjimas į priekį. Didžiausios kitų metų biudžeto problemos – darbo užmokesčio ir investicijos. Pastarosios – labai sumažėjusios, todėl šio klausimo reikia neužmiršti ir skirti investicijoms didelį dėmesį, nes tai susiję ir su

Regina Dapšytė, Lietuvos žemės ūkio darbuotojų profesinių sąjungų federacijos pirmininkė, ir Jonas Gorelėikovas, Lietuvos žemės ūkio darbuotojų profesinių sąjungų federacijos prezidento narys.

GYNIMO INSTRUMENTUS

žmonių gerove, ir su darbo užmokesčiu.

„Darbo užmokestis viešajam sektoriui sumažintas laikinai, privataus sektoriaus sprendimai labai priklausė nuo vadovų ūkiškumo ir gebėjimo susitarti su darbuotojais. Dabar labai svarbu atstatyti, tai, kas sumažinta, todėl iš profesinių sąjungų tikimasi geranoriškumo ir idėjų sprendžiant šį klausimą“, - kalbėjo R. Šadžius.

Ministras taip pat neatskleidė, kokių konkrečių priemonių imamasi mažinant kontrabandą. „Konkrečių priemonių jums neįvardinsiu dėl

įvairių priežasčių, tačiau Vyriausybėje šis darbas vyksta nuolat. Konkrečių, pakankamai griežtų priemonių sąrašas egzistuoja“, - sakė ministras.

Paklaustas, ar buvusi Vyriausybė nepakankamai dirbo mažindama šešėlinę ekonomiką, R. Šadžius atkreipė dėmesį, kad šešėlinė ekonomika suklestėjo po 2008 m. gruodį priimtų sprendimų: „Daug tų sprendimų išvijo žmonės į šešėlį, o su pasekmėmis ir dabar kovojame. Kontrabanda – šiek tiek kitoks reiškinys – ji visada egzistuoja, kovoti su ja vienkartinėmis priemonėmis – abso-

liučiai beviltiškas dalykas. Administracinė spauda visada turi būti stipri, tvirta ir, turint minty, kad, be abejo, kontrabandininkai prisitaiko prie jau taikytų priemonių, bet kuri Vyriausybė privalo sugalvoti vis naujų“, - dėstė jis.

Kaip efektyvios kontrolės pavyzdį, R. Šadžius pateikė jos vykdymą su mažesniais žmogiškaisiais ištekliais – platesnį techninės kontrolės taikymą. Šios kontrolės neišvengtų nė vienas asmuo, rentgenu būtų peršviečiamos visos transporto priemonės, kertančios valstybės sieną.

Kviečia švęsti Tarptautinę darbo žmonių dieną

2013 m. balandžio 15 d. vykusiam LPSK tarybos posėdyje tarybos nariai išklaušė Kontrolės komisijos ataskaitos rezultatus ir rekomendacijas. Jas pateikė kontrolės komisijos narys Henryk Jadello.

Į Gegužės 1-osios šventę Santarvės aikš-

tėje, Jonavoje, pakvietė Juozas Adomaitis, Jonavos profesinių sąjungų susivienijimo pirmininkės pavaduotojas.

Vilniuje surengta šventinė eiseną, skirta paminėti Tarptautinę darbo dieną. Žmonės sukvieisti rinktis prie LR Seimo, Gedimino prospektu demonstrantai pajudėjo link Baltojo tilto, ten vyko koncertas, skirtas Gegužės 1-ajai.

Tarybos posėdyje pritarė LPSK tarybos rezoliucijoms dėl darbo užmokesčio regulavimo ir užimtumo didinimo. Lietuvos pramonės profesinių sąjungų federacijos pirmininkas Juozas Neverauskas darsyk pristatė peticiją „VANDUO yra žmogau teisė“, padėjo padėjusiems rinkti parašus. Šiuo metu Lietuva jau surinkusi 8000 parašų ir paragino pasirašyti to dar nepadariusius bei skleisti informaciją, kad jų būtų surinkta kuo daugiau, Lietuva įvykdytų savo kvotą ir patektų į septynių šalių sąrašą, kurios lemtų, kad vanduo taptų ne preke, o žmogaus teise.

Irmanto Gelūno nuotr.

Nuotraukoje dešinėje - Marija Varasimavičienė, Lietuvos metalistų profesinių sąjungų susivienijimo pirmininkė ir Elena-Aušra Kišūnienė, Lietuvos sveikatos apsaugos darbuotojų profesinės sąjungos finansininkė (centre).

Nuotraukoje dešinėje - Marija Varasimavičienė, Lietuvos metalistų profesinių sąjungų susivienijimo pirmininkė ir Elena-Aušra Kišūnienė, Lietuvos sveikatos apsaugos darbuotojų profesinės sąjungos finansininkė (centre).

Janušo Lebedevo (dešinėje), Lietuvos radioelektronikos pramonės profsąjungų organizacijų federacijos pirmininko ir Viliaus Ligeikos, Lietuvos geležinkelininkų profsąjungų federacijos pirmininko diskusija.

NAUJAUSIA INFORMACIJA DĖL PROFESINIŲ SĄJUNGŲ ĮSTATYMO PATAISŲ

Jolanta CINAITIENĖ, LPSK teisininkė

Profesinių sąjungų narystė

Siekiant suderinti Profesinių sąjungų įstatymo normas su 2003 m. lapkričio 25 d. Tarybos direktyvos 2003/109/EB dėl trečiųjų valstybių piliečių, kurie yra ilgalaikiai gyventojais, statuso (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 19 skyrius, 6 tomas p.272) reikalavimais, projekte siūloma nustatyti, kad profesinės sąjungos steigėjais galės būti Lietuvos Respublikos piliečiai ir užsieniečiai turintys darbinį veiksnumą. Be to, siūlomos pataisos leistų visiems asmenims nuo 14 metų galintiems dirbti (studentai, bedarbiai, pensininkai) stoti į šakines, teritorines, nacionalines profesines sąjungas. Įmonių profesinių sąjungų nariais galėtų būti tik tos įmonės darbuotojai.

Profesinių sąjungų nariai, neturintys darbo santykių, turės visas profesinės sąjungos narių teises ir pareigas, nustatytas profesinių sąjungų įstatuose, išskyrus teisę balsuoti priimančiam sprendimui dėl streiko skelbimo, kolektyvinių sutarčių sudarymo ir vykdymo bei kitų klausimų, kurie gali daryti įtaką darbuotojų ar kitais įstatymų nustatytais pagrindais dirbančių asmenų teisėms ir pareigoms.

Profesinių sąjungų struktūra

Projekte siūloma papildyti Profesinių sąjungų įstatymą nustatant, kas yra profesinės sąjungos atstovaujamas organas bei kada profesinė sąjunga laikoma veikianti toje įmonėje.

Įstatymo pataisomis nustatys, kad „Valstybės, šakos ar teritoriniu lygiu organizuotos profesinės sąjungos pagal steigimo dokumentuose nustatytą kompetenciją turi teisę veikti įmonėse, įstaigose, organizacijose įsteigtose jose savo padaliniais.“

Garantijos profesinių sąjungų nariams

Skiriasi galiojančių Profesinių sąjungų įstatymo ir Darbo tarybų įstatymo suteikiamos garantijos darbuotojų atstovams. Darbo tarybų įstatymas darbo taryboms bei jų nariams suteikia didesnes garantijas nei profesinėms sąjungoms. Tokia situacija neatitinka Tarptautinės darbo organizacijos konvencijos Nr. 135 „Dėl darbuotojų atstovų gynimo ir jiems teikiamų galimybių įmonėje“ 1, 2 ir 5 straipsnių. Asociacijų laisvės komitetas taip pat yra ne kartą pasisakęs, kad nelygių galimybių suteikimas skirtingoms darbuotojų organizacijoms (darbuotojų atstovams) vertintinas kaip kišimasis į darbuotojų organizacijų veiklą, ypač jei tokie veiksmai yra valstybinės valdžios (pavyzdžiui: *Digestų 304, 761; 272 Pranešimas, byla Nr. 1479, paragr. 387* ir kita). Todėl projektu siekiama suvienodinti darbo tarybų ir profesinių sąjungų garantijas, nediskriminuojant nė vieno iš galimų darbuotojų atstovų.

Profesinių sąjungų atstovaujamojo organo nariams profsąjunginei veiklai suteikiama po 60 val. per metus, už šį laiką darbdavys moka darbuotojui darbo užmokesį. „Profesinės sąjungos atstovaujamojo ir (arba) valdymo organų nariai savo pareigas paprastai vykdo darbo metu. Tuo tikslu šie nariai profesinių sąjungų posėdžiams ir jų pareigų vykdymui atleidžiami nuo darbo ne mažiau kaip 60 darbo valandų per metus, jeigu kolektyvinėje sutartyje nenumatyta kitaip: už šį laiką jiems mokamas vidu-

tinis darbo užmokestis.“

Šiuo metu galiojantys Profesinių sąjungų įstatymo 13 ir 21 straipsniai nustato garantijas profesinių sąjungų nariams ir renkamųjų organų nariams. Nustatomas privalomas profesinės sąjungos sutikimas skiriant profesinės sąjungos renkamųjų organų nariams drausmines nuobaudas bei atleidžiant juos iš darbo. Pažymėtina, kad šie straipsniai nesuderinti su Darbo kodeksu bei Darbo tarybų įstatymu. Naudojamos nuorodos į jau nebegaliojančius teisės aktus.

Šiuo metu galiojančio Profesinių sąjungų įstatymo 21 straipsnyje vartojama sąvoka „renkamasis organas“ neatitinka Darbo kodekse vartojamos sąvokos „atstovaujamas organas“. Taip pat šiame straipsnyje yra nuoroda į nebegaliojantį Darbo sutarties įstatymą, o aptariamam straipsnio turinys neatitinka Darbo kodekso 134 straipsnio 1 dalies.

Sąvokų suvienodinimas

Galiojančio Profesinių sąjungų įstatymo preambuleje, 2, 14, 15, 16 ir 20 straipsniuose vartojamos sąvokos „valstybės organai ir organizacijos“, „valstybiniai valdžios ir valdymo organai“ keičiamos į bendrą terminą „valstybės ir savivaldybių institucijos bei įstaigos“.

Galiojančio Profesinių sąjungų įstatymo 4 ir 9 straipsniuose yra nuorodos į aktualumą praradusį ir nebegaliojantį Laikinąjį Pagrindinį Įstatymą (Konstituciją).

Projekte atsisakoma nuolatinio profesinių sąjungų rėmimo atsižvelgiant į Konstitucinio Teismo 2003 m. rugšėjo 30 d. nutarimą, kuriuo konstatuota, kad Konstitucijos 50 straipsnio 1 dalies nuostata, jog profesinės sąjungos kuriamos laisvai ir veikia savarankiškai, nubrėžia

ne tik valstybės ir profesinių sąjungų sąveikos ribas, bet ir profesinėms sąjungoms valstybės teikiamos paramos konstitucines ribas. Projekte praplečiamos profesinių sąjungų funkcijos kontroliuojant darbo įstatymų laikymąsi.

Projekto svarstymo stadijos

Profesinių sąjungų įstatymo pataisų projektas pirmą kartą svarstytas Trišalėje taryboje 2007 m. birželio 19 d., po to suderintas su visomis atsakingomis institucijomis.

LR Seime registruotas 2011 m. kovo 3 d., tačiau pradėtas Seime svarstyti tik 2013 m. kovo 26 d.. Seimas pritarė projektui pateikimo stadijoje, šiuo metu projektas svarstomas Seimo komitetuose. 2013 m. balandžio 9 d., pakartotinai svarstytas Trišalėje taryboje, ten pakartotinai šalys pritarė projektui. Tą pačią dieną LPSK pirmininko pavaduotojas A. Kvedaravičius ir J. Cinaitienė dalyvavo Tėvynės sąjungos – Lietuvos krikščionių demokratų frakcijos posėdyje, kuriame frakcijos nariai išreiškė pritarimą siūlomoms pataisoms.

Jolanta Cinaitienė.

LIETUVOS PROFESINIŲ SĄJUNGŲ KONFEDERACIJA – JŪSŲ UŽNUGARIS 10 METŲ

2002–2012 METAI. ŽMONĖS IR DARBAI

Kristina ROZENBERGAIČĖ

(Tęsinys, pradžia - 2012 m. gegužės mėnesio numeryje)

2012-IEJI

2012 m. sausio mėn. skaitytojus pasiekia pirmasis Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos (LPSK) leidžiamo laikraščio „Lietuvos profsąjungos“ numeris.

2012 m. sausio 16 d., Nacionalinėje dailės galerijoje, iškilmingos **Kunigaikščio Gedimino vardo apdovanojimų** įteikimo ceremonijos metu, pirmosios vietos nominacija „Už pasiekimus visuomeninio kapitalo (pilietiškumo) ugdymo srityje“ skirta LPSK pirmininkui **Artūriui Černiauskui**.

Šios nominacijos padėkos raštai įteikti **Rūtai Osipavičiūtei**, Vilniaus švietimo darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkei, **Stasei Balčiūnienei**, LPSK programos koordinatoriui, **Faridai Krynickienei**, Lietuvos vidaus reikalų sistemos respublikinės profesinės sąjungos atstovei (VRS vidaus reikalų sistemos respublikinės ligoninės darbuotojų profesinės sąjungos narei) ir **Janušui Lebedevui**, Lietuvos radioelektronikos pramonės profsąjungų organizacijų federacijos pirmininkui.

2012 m. vasario 2 d. gautas atsakymas į 2011 m. lapkričio 21 d. trylikos Lietuvos profesinių sąjungų LR Vyriausybei ir Seimui įteiktus bendrus reikalavimus. Jais akcentuota, kad svarstant 2012 metų biudžetą, būtina numatyti lėšas mažinant svarbiausias šalies problemas – nedarbą ir skurdą.

Į LR Vyriausybei įteiktus **13 profesinių sąjungų reikalavimų** gautas tik formalus atsakymas, kuriuo net neužsimenama, dėl daugumos šalies gyventojų padėties ir konkrečių veiksnių, padėsiančių atkurti gerovę ir stabilumą, o 2012 metų biudžeto deficitas dengiamas tik mažiausias pajamas gaunančių žmonių sąskaita.

2012 m. vasario 21 d., LPSK tarybos posėdyje, LR Seimo narys Algirdas Sysas, išsakė socialdemokratų nuomonę dėl esamos socialinės politikos ir jos perspektyvų, pensijų reformą ir naudingiausias kelias aptarė Socialinių mokslų daktaras Vytautas Povilas Žiūkas, LPSK pirmininkas Artūras Černiauskas pateikė 2012 metų LPSK veiklos prioritetus.

2012 m. vasario 21 d., socialinės apsaugos ir darbo ministerija bei Europos socialinio fondo agentūra (ESF) su darbdavių ir darbuotojų organizacijų vadovais pasirašė **20 finansavimo ir administravimo sutarčių** (tarp jų ir LPSK) dėl projektų, skirtų skatinti socialinį dialogą. Projektai finansuojami Europos socialinio fondo (ESF) lėšomis pagal 2007–2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos priemonę „Socialinio dialogo skatinimas“. Priemonės tikslas – ugdyti darbdavių, darbdavių organizacijų ir jų asociacijų, profesinių sąjungų ir jų susivienijimų gebėjimus socialinės partnerystės srityje, tobulinti kolektyvinius darbo santykius, skatinti kolektyvinių sutarčių pasirašymo procesą, informuoti ir šviesti profesinių sąjungų narius bei visuomenę socialinio dialogo reikšmingumo klausimais.

2012 m. vasario 29 d., tai – Europos profesinių sąjungų **bendrų veiksmų diena**, kurios šūkis „Gana yra gana“. Europos profesinės sąjungos pasisako už ekonomikos gaivinimą, naujų darbo vietų kūrimą, socialinį teisingumą bei solidarumą sprendžiant darbuotojams aktualius klausimus. LPSK prieštarauja taupymui darbuotojų sąskaita ir pritaria bendrų veiksmų profesinių sąjungų dienos Europoje idėjai. Susirūpinimą kelia nesprenžiamos nedarbo problemos Lietuvoje, auganti migracija, LR Vyriausybės siekis spręsti biudžeto deficito problemas tik darbuotojų sąskaita. Nenoras sėsti prie derybų stalo verčia darbuotojus imtis kraštutinių priemonių (surengtas Švietimo darbuotojų išpėjamas streikas).

2012 m. vasario 29 d., tai – Europos profesinių sąjungų **bendrų veiksmų diena**, kurios šūkis „Gana yra gana“. Europos profesinės sąjungos pasisako už ekonomikos gaivinimą, naujų darbo vietų kūrimą, socialinį teisingumą bei solidarumą sprendžiant darbuotojams aktualius klausimus. LPSK prieštarauja taupymui darbuotojų sąskaita ir pritaria bendrų veiksmų profesinių sąjungų dienos Europoje idėjai. Susirūpinimą kelia nesprenžiamos nedarbo problemos Lietuvoje, auganti migracija, LR Vyriausybės siekis spręsti biudžeto deficito problemas tik darbuotojų sąskaita. Nenoras sėsti prie derybų stalo verčia darbuotojus imtis kraštutinių priemonių (surengtas Švietimo darbuotojų išpėjamas streikas).

2012 m. kovo 6 d. Lietuvos maistininkų profesinė sąjunga ir Lietuvos darbo federacija surengė **piketą prie LR Aukščiausiojo Teismo**. 2011-ųjų rugpjūtį prasidėję teismų procesai dėl gėrimų pramonės bendrovės „Švyturys-Utenos alus“ darbuotojų planuojamo streiko, vilkinti iki 2012 m. kovo, kai Lietuvos Aukščiausiasis Teismas paskelbė galutinį ir neskundžiamą sprendimą – streikas pripažintas neteisėtu.

Paskelbus sprendimą, uostamiesčio alaus daryklos profesinė sąjunga nenuleido rankų ir sėdo prie derybų stalo, o balandžio pradžioje, derybų, dėl kolektyvinės UAB „Švyturys-Utenos alus“ sutarties rezultatas – konkretūs atlyginimo kėlimo dydžiai. Pati sutartis iš esmės nekeista, tik papildyta nuostata, kad minimalus darbo užmokesčio augimas, iki 2015 m. po vieną procentą, numatomas kasmet, tiek atlyginimai didėtų, jei per tą laiką nebūtų susitarta kitaip. Šiais metais algos turėtų augti 2 procentais.

„Lietuvos profsąjungų“
prenumeratos kaina metams - 54 litai.
Tel. +370 5 2496921,
el.p. lpsk@lpsk.lt

2012 m. sausio 16 d., iškilmingos Kunigaikščio Gedimino vardo apdovanojimų įteikimo ceremonijos metu. Iš kairės: LPSK programos koordinatorė Stasė Balčiūniene, Lietuvos radioelektronikos pramonės profsąjungų organizacijų federacijos pirmininkas Janušas Lebedevas, Lietuvos radijo ir televizijos kūrinių darbuotojų profesinio susivienijimo pirmininkė Diana Vipartienė, Lietuvos energetikos darbuotojų profesinių sąjungų federacijos pirmininkas Juozas Neverauskas, LPSK pirmininkas Artūras Černiauskas, Lietuvos vidaus reikalų sistemos respublikinės profesinės sąjungos pirmininkė Loretta Sošėkienė, Vidaus reikalų sistemos respublikinės ligoninės darbuotojų profesinės sąjungos narė Farida Krynickienė ir Vilniaus švietimo darbuotojų profesinių sąjungų susivienijimo pirmininkė Rūta Osipavičiūtė.

2012 m. vasario 21 d., LPSK tarybos posėdis.

2012 m. kovo 6 d., Lietuvos maistininkų profesinės sąjungos ir Lietuvos darbo federacijos piketas prie LR aukščiausiojo teismo.

PROJEKTAS „SOCIALINIO DIALOGO STIPRINIMAS LIETUVOS REGIONUOSE“

RADVILIŠKIO MIŠKŲ URĖDIJOJE – NAUJA KOLEKTYVINĖ SUTARTIS

Vitalija EISMONTIENĖ

VĮ Radviliškio miškų urėdijos ekonomistė

Radviliškio miškų urėdijoje socialinis dialogas turi galias tradicijas. Kiekvieną pavasarį surengiamas visuotinis darbuotojų susirinkimas. Jo metu, miškų urėdas ir profesinės sąjungos komiteto pirmininkas atsiskaito, kaip praėjusiais metais dirbta. 2013 m. balandžio 30 d. baigėsi 2010–2012 m. kolektyvinės sutarties galiojimas, todėl reikėjo paruošti naują, patobulintą 2013–2015 metų sutarties projektą ir jį patvirtinti.

Mūsų urėdija dalyvauja Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos projekte „Socialinio dialogo stiprinimas Lietuvos regionuose“, todėl šiais metais darbuotojų susirinkimas prasidėjo šiek tiek kitaip. Urėdijoje jau vasario mėnesį vyko seminaras „Socialinė partnerystė“, o balandžio mėnesio 5 dieną vyko seminaras „Kolektyvinių sutarčių rengimas“, kuriame projekto ekspertas, „Lietuvos miško ir miško pramonės darbuotojų profesinių sąjungų federacijos“ vadovas Algirdas Rauka pri-

statė kolektyvinės sutarties rengimo principus.

Miškų urėdas Juozas Eismontas pateikė 2012 metų miškų urėdijos ūkinės–finansinės veiklos ataskaitą, kurioje pristatyti visų padalinių veiklos rezultatai, nagrinėti girininkijų privalomųjų miškų ūkio darbų atlikimo kokybės klausimai, miškų apsaugos, medienos ruošos ir pardavimo padarngumo gerinimo klausimai, darbo drausmė. Miškų urėdas visiems padėkojo už pakankamai gerus darbo rezultatus, linkėdamas, vis dėl to, sulaukti pavasario ir naujomis jėgomis toliau tvarkyti ir saugoti mūsų miškus.

Profesinės sąjungos komiteto pirmininkas Dainius Dapkus pristatė 2012 metų profesinės sąjungos komiteto veiklos ataskaitą. Pateikta išsami komiteto veiklos informacija, įmonės kolektyvinės sutarties vykdymas. Paminėti nuveikti darbai, pateikta finansinė ataskaita.

Ekonomistė Vitalija Eismontienė pristatė naują 2013–2015 metų kolektyvinę sutartį. Naujoje kolektyvinėje sutartyje konkrečiau aptartos darbdavio, darbuotojo ir darbuotojų kolektyvo teisės ir pareigos, ypač didelis dėmesys skirtas darbo apmokėjimo ir socialiniams klausimams.

VĮ Radviliškio miškų urėdija dalyvauja Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos projekte „Socialinio dialogo stiprinimas Lietuvos regionuose“.

KAUNO MIŠKININKAI PRITARĖ SIŪLYMUI PASIRAŠYTI KOLEKTYVINĘ SUTARTĮ

VĮ Kauno miškų urėdijos darbuotojų konferencijoje apsvačius kolektyvinės sutarties projektą, bendru kolektyvo sutarimu, pritarė siūlymui pasirašyti kolektyvinę sutartį.

Įmonės kolektyvinės sutarties projektas parengtas laikantis ilgamečių tradicijų Kauno miškų urėdijoje darbo santykius reglamentuoti kolektyvine sutartimi, bei įgyvendinant Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos projektą „Socialinio dialogo stiprinimas Lietuvos regionuose“, projektu Nr. VP1-1.1-SADM-02-K-01-018.

2013 m. balandžio 12 d. kolektyvinės sutarties projektas pateiktas svarstyti VĮ Kauno miškų urėdijos darbuotojų konferencijai. Konferencijoje dalyvavo svečiai: Lietuvos miško ir miško pramonės darbuotojų profesinių sąjungų federacijos pirmininkas Petras Algirdas Rauka, Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos Kauno regiono centro teisininkė Jovita Jančiauskienė, 28 darbuotojų delegatai (vienas iš trijų).

Konferenciją pradėjo Kauno miškų urėdas Edmundas Kovalčikas, pristatęs urėdijos darbuotojų pasiektus rezultatus, supažindino su Generalinės miškų urėdijos keliamais reikalavimais, laukiančiais iššūkiams.

Kauno miškų urėdijos profesinės sąjungos pirmininkas Ramūnas Narbutas pateikė ataskaitą, kaip laikomasi kolektyvinės sutarties nuostatų: „Rašytinių kreipimūsi, dėl kolektyvinės sutarties pažeidimų, profesinė sąjunga nėra gavusi, iškilę nesutarimai sprendžiami darbine tvarka. Bendras vertinimas – VĮ Kauno miškų urėdijoje kolektyvinės sutarties įsipareigojimų laikomasi“.

Kauno urėdijoje susiklostė ilgametė tradicija darbo santykius reglamentuoti kolektyvine sutartimi.

Personalo inspektorė Vilija Markevičienė supažindino su 2013–2016 metų VĮ Kauno miškų urėdijos kolektyvinės sutarties projektu.

Išklausius svečių ir delegatų pasisakymus, bendru sutarimu pritarė kolektyvinės sutarties projektui, o Kauno miškų urėdijos profesinės sąjungos pirmininkas Ramūnas Narbutas, darbuotojų vardu įgaliotas pasirašyti kolektyvinę sutartį.

Kauno miškų urėdijos profesinės sąjungos informacija

„ŠEIMININKĖS“ VIEŠNAGĖ UTENOJE: „VORĖS“ TINKLAI IR „AINIŲ“ MEILĖS VERPETAI

„Šeiminkės“ kelionė į Uteną buvo suplanuota labai seniai, nuo praėjusių metų rudens. Žinojome, kad ji bus ypatinga – tai dovana Tarptautinės moters dienos proga „Utenos trikotažo“ darbuotojams.

Todėl ir išsirošėme kaip niekad gausiu būriu. Šįsyk prie mūsų prisidėjo Kauno muzikos ansamblis „Ainiai“ ir aktorė Doloresa Kazragytė. Jie uteniškiams padovanojo naują savo programą „Juokais ir rimtai apie meilę“.

Sava, gerbiama, mylima

Utena didžiujasi, kad čia susitelkusios didžiausios įmonės – akcinės bendrovės „Utenos trikotažas“, „Utenos gėrimai“, „Mėsa“, „Utenos pienas“, „Utenos duona“, o uteniškiai – kad turi darbo. Vien „Utenos trikotaže“ dirba 700 žmonių.

„Yra ką veikti“, – juokiasi akcinės bendrovės darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkė Vilija Bierontienė. „Tik neskriauskit mūsų pirmininkės“, – juokais išpėja darbininkas, kai V. Bierontienė surengia mums ekskursiją po įmonę. Netrukus darbo „Utenos trikotaže“ 32 metų sukaktį švęsianti V. Bierontienė save vadina uteniške, nors atvažiavo čia dirbti iš Žemaitijos, o įmonėje – senbuve.

„Dirbau gamybos cechuose – siuvimo cecho pamainos vadove, sukirpimo cecho vadybininke, subrangovų tarnybos vadove, todėl nuolat bendravau su žmonėmis“, – pasakoja profesinės sąjungos lyderė, ja tapusi 2007-aisiais. Ne nuostabu, kad ją gerbia ir myli bendradarbiai.

„Vienas pagrindinių mano darbų – kolektyvinės sutarties laikymasis. Mūsų įmonės kolektyvinė sutartis – stipri“, – pasidžiaugia V. Bierontienė. Ir patys netrunkame įsitikinti, kad darbo santykius reglamentuojantis dokumentas – ne dėl „paukščiuko“. Sutartis pakabinta judriausioje įmonės vietoje, prie profesinių sąjungų informacijos stendo, kiekvienas

gali ją pavartyti.

Visiems privalomas įstatymas

Tai, kas sutartyje užfiksuota, neginčijamai vykdoma: papildomos socialinės garantijos, pašalpos, premijos, atlyginimo priedai už darbą naktimis, motinoms (tėvams) papildoma laisva diena už vaikus iki 12 metų ir darbą poilsio dienomis. Vilijos teigimu, kolektyvinė sutartis – įmonės įstatymas, jo turi laikytis tiek darbdavys, tiek darbuotojai.

Stende pateikiama aktuali informacija, fotopasakojimai apie įvykusius renginius, šalia – pasiūlymų ir pageidavimų dėžutė. Į ją anonimiškai galima įmesti lapelį su išdėstyta kokia nors problema. „Aš fiksuoju tą problemą ir pateikiu generaliniam direktoriui. Tada ji sprendžiama“, – paaiškina V. Bierontienė. Tačiau tiesiausias problemų perdavimo kelias – pasidalyti jomis su energinga ir veiklia profesinių sąjungų vadove.

„Labai gerai, kad tada, kai prasidėjo privatizacija, nebuvo „ištaškyti“ kaip „Alytaus tekstilė“ arba Telšių „Mastis“. Todėl ir turime kuo šiandien pasididžiuoti, – džiaugiasi profesinių sąjungų lyderė ir toliau eina gidės pareigas. – Čia mezgamas trikotažas, dažomas ir siuvas. Dalies cechų, kaip dažymo ir džiovinimo, valdymas kompiuterizuotas.“

Atgaiva ir įsipareigojimas

„Turime labai daug moterų, kurios kuria nuostabius rankdarbius, – atkreipia dėmesį Vilija.

– Joms tai – būdas atsipalaiduoti ir išreikšti save.“

Jurgita Ivanauskienė laisvais vakarais neria, mezga. Rankdarbiais pasipuošia ne tik pati, bet ir jų padovanoja draugams, artimiesiems. Šiuo metu Utenoje veikia jos riešinių paroda.

Dalis „Utenos trikotaže“ dirbančių moterų susibūrė į skiautininkų klubą „Vorė“. Tiesa, jis atviras visoms miestelio moterims, tačiau kiekviena, norinti prisijungti, išpėjama: jos laukia ne tik klubo narės vardas, bet ir įsipareigojimai, terminai. Nors narių nedaug, apie 15, Utenoje ši klubą, vienijančių įvairių profesijų bei amžiaus kuriančias moteris, žino ir vertina daugelis. O „Vorės“ narės stengiasi kasmet padovanoti kolektyvui ir miestui bent po vieną naujų darbų parodą.

Klausiamos, kodėl ryžosi ateiti į klubą, visos atsako panašiai: nenorėjau būti pilka pelė, sėdinti namie. „Norėjosi kažkur išeiti, kažką padaryti, – paaiškina Rasa Kezienė, klubui priklausanti nuo pat jo įkūrimo. – Galiausiai vienai visų technikų išmokyti neįmanoma, be to, tai labai brangu. Kolektyvui užsisakyti lektorių pigiau.“

Penktus metus „Vorei“ priklausanti Danutė Blažienė kurti norėjo visada. „Baigiau Kauno aukštesniąją meno mokyklą, tad kūrybinė ugnelė manyje dega nuolatos, o tiek, kiek kūrybos yra darbe, man neužtenka, – neslepia Danutė ir tuoj pat priduria. – Nemanau, jog gyvename tik tam, kad valgytume, eitume į darbą ir miegotume. Kiekvienam žmogui reikia dar kažko daugiau. Man norėjosi ne tik kurti sau, bet ir parodyti kitiems.“

Be skiautinių, kartu su kolege Laima Pilkauskaitė-Šimoneliene, baigusia Utenos kolegijoje siuvinių technologiją, yra sukūrusios ir pristačiusios keletą drabužių kolekcijų.

Stebina rekordais

Kiekviena klubo narė skiautinius kuria individualiai. Darbuose išryškėja savitas braižas. „Mokytoja Inga Šaučiūnienė, baigusi tekstilės magistro studijas, dažnai mane nustebina, – prisipažįsta R. Kezienė. – Ji nebijo eksperimentuoti, derinti įvairias technikas, medžiagas, kaip, pavyzdžiui, tekstilę ir meta-

lą. Kartą ant paprasčiausios lininės pagalvėlės prisiuvo seną surūdijusį raktą. Labai gražu!“

O pati Rasa klubo narsė žavi savo kuprinėmis vaikams ir naujomis rankinėmis. „Kas antrą savaitę ji ateina vis su kita“, – „paskundžia“ klubo narės.

Tiesa, kurdamos didesnius darbus, susibūria visos: juk reikia pasitarti dėl eskizų, formatų, organizacinių darbų. Prieš porą metų, Utenai minint 750 metų jubiliejų, „Vorės“ klubo narės nusprendė miestui padovanoti skiautinį iš 750 pagalvėlių, kurių kiekvienos matmenys 7,5 x 7,5 cm. Dirbo visos penkiolika: kiekviena turėjo pasiūti po 50 pagalvėlių. Nustebinusios uteniškias, jos kitąmet ryžosi dar didesniai iššūkiui – numegzti rekordinio ilgio, 69 metrų, šaliką. Jį kurti padėjo ir „Vorės“ klubui nepriklausančios moterys, o šventės svečiai šaliką pailgino iki 75 metrų.

Energingoji „Vorės“ klubo pirmininkė Violeta Puodžiukienė džiaugiasi, kad moterys noriai susirenka, kuria. „Tik gaila, kad ne visos gali sau leisti nuvažiuoti į tarptautines parodas, – apgailestauja auksarankių vadovė. – Juk taip norisi nestovėti vietoje, tobulėti.“

Editos Gruiniūtės tekstas iš „Šeiminkės“

„Utenos trikotažo“ profsąjungų lyderė Vilija Bierontienė džiaugiasi, kad klubo narės „Utenos trikotažo“ darbuotojams nuolat rengia unikalių darbų parodas.

ATLEISK SAVO ŠEFA, SU SVEIKU PYKČIU!

Asociacijos „LPSK Jaunimas“ nariai, norintys sužinoti kaip atleisti savo šefą, balandžio 6 dieną, Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos konferencijų salėje, galėjo susitikti su knygos „Atleisk savo šefą“ autore Ilze Butkutė.

Susitikimo iniciatorius LŠPS pirmininko pavaduotojas bei mokymų vadovas Romas Turonis, pristatė knygos autorę teigdamas, kad pradžioje, sužinojęs apie knygą „Atleisk savo šefą“ buvo skeptiškai nusiteikęs. Tačiau smalsumas privertė nusipirkti knygą. Perskaičius ją, R. Turonio nuomonė pasikeitė. Jo manymu, knygoje daug vertingos teisinės informacijos, pateikiamos su „sveiku pykčiu“ ir humoro prieskoniu.

Knygoje pasakojama, kaip vieną dieną, knygos autorė išgirsta, kad įmonė nori atleisti iš darbo ją ir kelis jos bendradarbius. Minėtoje įmonėje nebuvo įprasta atleidžiant darbuotojus, sumokėti priklausančias išeitines išmokas. „Pasidavę“ ir nebandantys kovoti bendradarbiai, patarinėjo nepiktinti darbdavių ir išeiti iš darbo „ramiai“. Nepaisant to, autorė nusprendžia apginti save, o kaip jai sekėsi, galite perskaityti Ilzės Butkutės knygoje „Atleisk savo šefą“.

Susitikimo metu, dažnai skambėjo fra-

zė „sveikas pyktis“. Autorė ir kiti susitikimo dalyviai diskutavo, kodėl daug lietuvių neturi „sveiko pykčio“ ir leidžiasi apgaulinėjami nesąžiningų darbdavių.

Baigiantis susitikimui, knygos autorė Ilzė Butkutė ir profesinių sąjungų atstovai, svarstė, kaip bendromis jėgomis galėtų „nešti žinią“ visuomenei, kad kuo daugiau žmonių ne tik nebijotų, bet ir galėtų apsiginti nuo nesąžiningų darbdavių, jausdami „sveiką pyktį“, kuris kartais padeda kovojant dėl savo interesų.

Linkime autorei sėkmės ir iki kitų susitikimų.

Asociacijos „LPSK Jaunimas“ informacija

Knygos „Atleisk savo šefą“ autorė Ilzė Butkutė.

TREČDALIS LIETUVOS GYVENTOJŲ – TIES SKURDO RIBA

Lietuva vis dar išlieka tarp prasčiausiai atrodančių šalių Europos Sąjungoje, nes atsižvelgiant į šalies gyventojų skaičių, daugeliui žmonių vis dar gresia skurdas ar socialinė atskirtis.

Lietuvoje skurdo rizikos riba 2011 m. buvo 691 litas per mėnesį vienam asmeniui ir 1452 litai šeimai, kurioje yra du suaugę asmenys bei du vaikai iki 14 metų. Lietuvos gyventojų 2011 m. ties skurdo riba gyveno 33,4 %, ir tai – vienas didžiausių rodiklių Europoje.

Skurdo rodikliai 2011 metais pagal ES valstybes: Bulgarija – 49,1%, Rumunija ir Latvija – 40%, Graikija ir Vengrija – 31%, Estija – 23,1%, Čekija – 15,3%, Olandija – 15,7%, Švedija – 16,1%.

Lietuvoje skurdo rizikai priskiriami žmonės, kurių pajamos nesiekia 60 procentų šalies vidurkio.

BNS ir Delfi.lt informacija

Lietuvos skurdo rodikliai - vieni didžiausių Europoje.

Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija
Įmonės kodas 195752790
PVM mokėtojo kodas LT957527917
J. Jasinskio g. 9-213, Vilnius LT-01111, Lietuva
Tel. +370 5 2496921, faks. +370 5 2498078
El.p. lpsk@lpsk.lt; www.lpsk.lt

Redakcinė komisija:
Juozas Neverauskas, Rūta Osipavičiūtė, Irena Petraitienė, Aleksandras Posochovas, Algirdas Rauka, Diana Vipartienė.
Laikraščio administratorė - Janina Matužienė
Tel. +370 5 2496921, el.p. janina.matuziene@lpsk.lt

Aktualijos - Kristina Rozenbergaitė
Tel. +370 5 2496931, el.p. kristina@lpsk.lt
Jaunimo ir užsienio aktualijos - Goda Neverauskaitė
Tel. +370 682 22699, el.p. youth@lpsk.lt
Teisės aktualijos - Jolanta Cinaitienė
Tel.: +370 5 2604224, +370 677 94588
El.p. jolanta@lpsk.lt
Dizainerė - Eglė Jucienė, el.p. egle.juciene@gmail.com

Prenumerata
Prenumeratos kainos: metams - 54 litai; pusmečiui - 27 litai; trimis mėnesiams - 13,5 litai.
Tel. +370 5 2496921, el.p. lpsk@lpsk.lt
A/S AB SEB banke LT77 7044 060007757839
Reklama
Tel. +370 5 2496921
El.p. janina.matuziene@lpsk.lt